המכון לאמנויות תל-חי

המחלקה ל: צורפות

שנת לימודים: תשפ״ז

מרצה: דניאלה שריה

שם הקורס: ענק בהשראה אדריכלית

סמסטר א׳

היקף שעות: 4 מספר נ״ז: 2

א. **דרישות קדם:** ללא

ב. **מטרת הקורס:** הקורס יעסוק בלימוד סוגי סגרים שונים: סגר קופסא, סגר כדור, וסגר עגול. במקביל לעשיית הסגרים כל סטודנט יבחר מבנה אדריכלי ויערוך מחקר על המבנה, האדריכל שבנה אותו, סגנון המבנה, התקופה והחומרים ממנו נבנה. על הסטודנט יהיה לערוך הרצאה ומצגת על המבנה והאדריכל שבחר. מבנה זה ישמש כהשראה רעיונית, צורנית, קונסטרוקטיבית וחומרית לסטודנט לעיצוב, תכנון וביצוע ענק בעל מבנה, תנועה וסגר. בקורס נבחן את הקשר המורכב והמעניין בין תכשיטים לאדריכלות, תוך התמקדות ביחסי הגומלין בין גוף, חלל, סגנונות עיצוב וחומר. נשלב למידה תיאורטית ומעשית, וננסה לחקור יחד כיצד עקרונות אדריכליים מתורגמים לקנה המידה האינטימי של התכשיט ונפתח מיומנויות טכניות.

ג. **תוצרי למידה:** בסיומו של קורס זה הסטודנט יידע לייצר סגרים מסורתיים שונים המתאימים לצמידים וענקים, במקביל יערוך מחקר עיוני, רעיוני וצורני בתחום האדריכלות שיהווה מקור השראה לעיצוב, תכנון וביצוע ענק אדריכלי בעל מבנה, תנועה וסגר.

<u>בסיום הקורס הסטודנטים יוכלו:</u>

1. לנתח מבנים אדריכליים ולתרגם עקרונות מרחביים לקנה מידה של תכשיט
2. לתכנן ולבצע מנגנוני תנועה וסגירה מורכבים
3. לפתח שפה אישית המשלבת עקרונות אדריכליים בתכשיטנות
4. להבין ולנתח את הקשר בין תכשים לאדריכלות מפרספקטיבות שונות.

ד. **תיאור הקורס:** סדנה מעשית בשילוב שיעור עיוני

ה. **חובות הקורס והרכב הציון:** נוכחות סדירה בשיעורים (לפחות ב- 80% מהשעורים), השתתפות פעילה, בצוע מטלות בהתאם לנדרש (70% מהציון הסופי); הגשת עבודת סיכום (30% מהציון הסופי). נוכחות סדירה מהווה תנאי להגשת עבודת סיכום.

ו. **נושאי הקורס:**

<u>יסודות פילוסופיים ותיאורטיים</u>

1. המרחב האינטימי: דיאלוג בין גוף וחלל

- **גסטון בשלאר (Gaston Bachelard) פילוסוף צרפתי שספרו "The Poetics of Space" (1958) מהווה אבן דרך בחשיבה על מרחב אינטימי. בשלאר מציע תפיסה פואטית של המרחב הביתי, כאשר הוא חוקר כיצד חללים אינטימיים - כמו מגירות, קופסאות וקנים - מעצבים את הזיכרון והדמיון שלנו. עבודתו מאפשרת הבנה עמוקה של התכשיט כמרחב אינטימי נייד.

- **קארן פונטופידן (Karen Pontoppidan) אמנית ומחנכת דנית, העומדת בראש המחלקה לתכשיטים באקדמיה לאמנויות יפות בקופנהגן. בתערוכה שלה שהוצגה בוילה שטוק במינכן הציגה עבודות בהן היא חוקרת את משמעות הבית בעידן של ניידות מתמדת. עבודתה מאתגרת את ההבנה המסורתית של תכשיט ומציעה אותו כ"מקלט נייד" - מעין בית מיניאטורי שאנו נושאים על גופנו. היא מפתחת שפה ייחודית המשלבת אלמנטים אדריכליים עם רגישות לצרכים הרגשיים והפיזיים של הגוף.

2. גוף, תנועה ומבנה

- **פטר צומטור (Peter Zumthor) אדריכל שוויצרי זוכה פרס פריצקר, אשר בספרו Atmospheres מנתח כיצד חללים משפיעים על חושינו ורגשותינו. גישתו הרב-חושית לאדריכלות מציעה תובנות עמוקות לגבי האופן שבו תכשיטים יכולים ליצור "אטמוספרה" אינטימית סביב הגוף.
- **פראבו מזומדר (Pravu Mazumdar) פילוסוף ותיאורטיקן הכותב גם על תכשיטים עכשווים, בכתיבתו הוא מציע מסגרת פילוסופית להבנת התכשיט כצורה של חשיבה חומרית. מזומדר מנתח כיצד תכשיטים מתפקדים כאובייקטים המתווכים בין הגוף למרחב החברתי והפיזי.

3. תכשיטים כמיקרו-ארכיטקטורה

- **אוטו קונצלי (Otto Künzli) אמן פורץ דרך בצורפות העכשווית, אשר עבודתו בין היתר מאתגרת את הגבולות בין תכשיט לאובייקט אדריכלי. בספרו "The Book", קונצלי מדגים כיצד תכשיטים יכולים לתפקד כמבנים מיניאטוריים המקיימים דיאלוג מורכב עם הגוף והמרחב.
- **גרד רוטמן (Gerd Rothmann) אמן אשר בעבודותיו ניתן לראות השראות אדריכליות לצד חשיבה קונספטואלית בנוגע לקשר בין תכשיט וגוף ועניידה. עבודותיו משלבות צורות גאומטריות לצד צורות אורגניות, בין היתר יצר מבנים מיניאטוריים המגיבים לתנועת הגוף ומשנים את צורתם בהתאם.

<u>חלק מעשי: טכניקות ומנגנונים</u>

1. מנגנונים:

- סגר קופסה (מרובע)
- סגר עגול (מפתח)

2. טכניקות וחומרים

- פיתוח מרקמים וטקסטורות בהשראת מבנים אדריכליים
- שימוש בחומרים מעניינים ומעבר חומרי בין דיסציפלינות.
- טכניקות חיבור מתקדמות- התאמת מנגנות לעיצוב הענק בהתאם להשראות.

<u>מטלות ומשקלים</u>

מחקר ופיתוח (40%)

- מחקר מעמיק על מבנה אדריכלי נבחר
- ניתוח היסטורי ותיאורטי
- צילומים ושרטוטים מקורות השראה
- פיתוח קונספט ורעיונות
- סקיצות ומודלים ראשוניים
- ניסויים בחומר
- תיעוד תהליך העבודה
- רפלקציה כתובה

ביצוע טכני (60%)

- ביצוע שלושה מנגנונים מורכבים
- דיוק טכני ואיכות גימור
- פרויקט מסכם - ענק אדריכלי
- יישום מנגנונים מורכבים בהקשר למבנה הנחקר

ז. ביבליוגרפיה:

<u>תיאוריה ופילוסופיה</u>

1. Bachelard, Gaston. "The Poetics of Space". Boston: Beacon Press, 1958.
2. Zumthor, Peter. "Atmospheres". Basel: Birkhäuser, 2006.
3. Serra, Richard. "Writings/Interviews". Chicago: University of Chicago Press, 1994.
4. Oxman, Neri. "Material Ecology". New York: MoMA, 2020.
5. Pallasmaa, Juhani. "The Eyes of the Skin". Chichester: Wiley, 2005.

<u>תכשיטים ואדריכלות</u>

1. Künzli, Otto. "The Book". Stuttgart: Arnoldsche, 2013.
2. Eisenman, Peter. "Ten Canonical Buildings". New York: Rizzoli, 2008.
3. Untracht, Oppi. "Jewelry Concepts and Technology". New York: Doubleday, 1982.
4. Ludwig, Roberta. "The Art of Jewelry Design". Cincinnati: North Light Books, 2002.

<u>מקורות טכניים</u>

1. McCreight, Tim. "Complete Metalsmith". Worcester: Davis Publications, 2004.
2. Codina, Carles. "The Complete Book of Jewelry Making". New York: Lark Crafts, 2006.
3. Clarke, Brian. "New Directions in Jewellery". London: Black Dog Publishing, 2006.
4. Brepohl, Erhard. "The Theory and Practice of Goldsmithing". Brunswick: TLOS, 2001.

מקורות השראה מומלצים

אדריכלים ויצירותיהם

Santiago Calatrava: מבנים ביומורפיים ומערכות תנועה
Zaha Hadid: זרימה ודינמיות במרחב
Tadao Ando: מינימליזם ויחסי אור-צל
Frank Gehry: צורות אורגניות ומבנים מורכבים

יוצרים עכשוויים

Margaret De Patta: תכשיטים קונסטרוקטיביסטיים
Friedrich Becker: מנגנוני תנועה מורכבים
Peter Chang: מבנים אורגניים ושימוש בחומרים סינתטיים
Bruno Martinazzi: תכשיטים ארכיטקטוניים